

*Sygn. akt V GC 55/15 upr*

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2015 roku

**Sąd Rejonowy w Ostrołęce V Wydział Gospodarczy**

w składzie następującym:

**Przewodniczący:** SSR Anna Andrzejewska

**Protokolant:** st. sekr. sądowy Małgorzata Mierzejewska

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2015 roku w Ostrołęce

na rozprawie sprawy z powództwa

**(...) S.A. w W. (KRS (...))**

przeciwko

**J. P. obecnie P. (NIP (...))**

o zapłatę 6 441,66 zł

**orzeka:**

1. umarza postępowanie w części przewyższającej kwotę 6 265,81 zł (sześć tysięcy dwieście sześćdziesiąt pięć złotych 81/100);
2. zasądza od pozwanego J. P. (obecnie P.) na rzecz powoda (...) S.A. w W. kwotę 4 245,36 zł (cztery tysiące dwieście czterdzieści pięć złotych 36/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 08 maja 2014 roku do dnia zapłaty;
3. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
4. tytułem zwrotu części kosztów procesu zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 883,89 zł, w tym kwotę 828,00 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa prawnego.

**SSR Anna Andrzejewska**

*Sygn. akt V GC 55/15 - upr*

## UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w dniu 08.05.2014 roku wniósł pozew przeciwko pozwanej J. P. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE (...) w P. domagając się w nim zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kwoty 6.441,66 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 08.05.2014 roku do dnia zapłaty. Żądał również zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że zawarł z pozwaną umowę o współpracy dotyczącej w szczególności sprzedaży tytułów prasowych, książek, innych wydawnictw oraz wszelkich integralnych dodatków do wymienionych pozycji z pełnym prawem zwrotu niesprzedanych egzemplarzy, określenia różnic w dostawach i zwrotach prasy (reklamacje), rozliczeń za sprzedaną prasę oraz przekazanego wyposażenia punktu sprzedaży. Wskazał, że wywiązał się z zawartej umowy sprzedaży, na potwierdzenie czego wystawił faktury

VAT o czym zawiadomił pozwaną i wezwał ją do zapłaty kwoty wynikającej z faktur. Wyjaśnił, że zadłużenie pozwanej, stanowiące wartość przedmiotu sporu, wynosi 6.441,66 złotych w tym skapitalizowane odsetki ustawowe, które zostały naliczone od dnia następnego po wyznaczonym dniu płatności faktury do dnia poprzedzającego dzień złożenia pozwu.

Referendarz sądowy Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 4 czerwca 2014 roku w sprawie VI Nc-e 622369/14 orzekł zgodnie z żądaniem pozwu, w tym o kosztach procesu (k. 7-7v).

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty pozwana J. P. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE (...) w P. zaskarżyła powyższy nakaz zapłaty w całości. Wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej zaprzeczyła jakoby była zobowiązana do zapłaty kwoty wskazanej w pozwie.

Postanowieniem z dnia 24 października 2014 roku referendarz sądowy Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ostrołęce (k. 36v).

Pozwana uzupełniając braku formalne sprzeciwu złożonego w elektronicznym postępowaniu upominawczym wskazała, że obecnie nosi nazwisko P. (k. 73, 76).

Pismem procesowym z dnia 29 lipca 2015 roku (data złożenia w placówce operatora pocztowego) powód cofnął powództwo w części obejmującej kwotę 175,85 złotych z tytułu wpłaty dokonanej przez pozwaną w dniu 1 kwietnia 2015 roku na poczet zobowiązania podtrzymując jednocześnie żądanie pozwu w pozostałym zakresie (k. 82-84). Dodatkowo wyjaśnił, że umowa stron miała obowiązywać do 20 sierpnia 2016 roku, a zgodnie z § 7 ust. 4 tej umowy w przypadku wypowiedzenia umowy przez odbiorcę (pozwaną) przed upływem okresu jej obowiązywania dostawca (powód) mógł zażądać od odbiorcy kary umownej w wysokości miesięcznej wartości sprzedaży prasy, jednak nie mniejszej niż 4.000,00 złotych.

W piśmie procesowym z dnia 07.08.2015 roku pozwana zarzuciła treści umowy w części dotyczącej możliwości nałożenia kary umownej, że jest to zapis niedozwolony, gdyż nakłada tylko na nią obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z wykonania umowy i obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej (k. 85-86, 92-95).

### **Sąd ustalił i zważył, co następuje:**

Z przedłożonych przez stronę powodową materiałów wynika, że strony w dniu 21 sierpnia 2013 roku zawarły pisemną umowę o współpracy w zakresie sprzedaży prasy nr (...) mocą której określiły zasady współpracy w zakresie sprzedaży prasy z pełnym prawem zwrotu niesprzedanych egzemplarzy (§ 1 umowy – k. 46-46v). Mocą tej umowy powód (jako dostawca) zobowiązał się m.in. do dostarczania prasy do punktu sprzedaży odbiorcy oraz do odbioru niesprzedanych egzemplarzy (§ 3 ust. 1 umowy – k. 46v), zaś pozwana (jako odbiorca” – m.in. do przestrzegania zasad związanych z przyjęciem prasy od dostawcy, przygotowaniem i przekazaniem do dostawcy zwrotów niesprzedanych egzemplarzy (§ 2 ust. 1 umowy – k. 46v). Okres obowiązywania umowy określono w załączniku nr 1 do umowy (§ 7 ust. 1 umowy – k. 47v). Zgodnie z § 7 ust. 4 umowy w przypadku wypowiedzenia umowy przez odbiorcę przed upływem okresu o którym mowa w ust. 1 dostawca może żądać od odbiorcy zapłaty kary umownej w wysokości miesięcznej wartości sprzedaży prasy liczonej jako średnia z trzech miesięcy poprzedzających miesiąc w którym zostało przez odbiorcę złożone oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, nie mniej jednak niż 4.000,00 złotych (k. 47v). W załączniku nr 1 do powyższej umowy strony ustaliły, że umowa wchodzi w życie z dniem 21 sierpnia 2013 roku i jest zawarta na 36 miesięcy, tj. do dnia 20 sierpnia 2016 roku (pkt 3 załącznika nr 1 - k. 49). Upoważnienie dostawcy do wystawiania faktur VAT bez podpisu odbiorcy i spoczywający na odbiorcy obowiązek regulowania należności wynikających z tych faktur VAT strony zawarły w § 4 umowy (k. 46v-47).

Na podstawie powyższej umowy powód wystawił następujące faktury VAT: 1) nr (...) (k. 61) – na kwotę 419,75 zł z terminem płatności 07.12.2013 roku; 2) nr (...) (k. 60) – na kwotę 493,59 zł - z terminem płatności 21.12.2013 roku; 3) nr (...) (k. 59) – na kwotę 271,52 zł - z terminem płatności 28.12.2013 roku; 4) nr (...) (k. 58) – na kwotę 224,39

zł z terminem płatności 04.01.2014 roku; 5) (...) (k. 57) – na kwotę 183,15 zł z terminem płatności 07.01.2014 roku; 6) nr (...) (k. 53) – na kwotę 15,27 zł z terminem płatności 22.02.2014; 7) nr (...) (k. 52) – na kwotę 152,94 zł z terminem płatności 15.03.2014 roku; 8) nr (...) (k. 56) – na kwotę 112,35 zł z terminem płatności 18.01.2014 roku; 9) nr (...) (k. 55) – na kwotę 183,03 zł z terminem płatności 25.01.2014 roku; 10) nr (...) (k. 54) – na kwotę 117,40 zł z terminem płatności 07.02.2014 roku; 11) (...) (k. 62) – na kwotę 22,91 zł z terminem płatności 02.11.2013 roku oraz 12) notę obciążeniową nr (...) (k. 63, 83) – tytułem kary umownej w wysokości 4.000,00 zł z terminem płatności 24.01.2014 roku. Powyższe kwoty wymienione w punktach od 1) do 11) w łącznej wysokości 2.196,30 złotych i kwota kary umownej w wysokości 4.000,00 zł (pkt 12) składały się na żądanie pozwu z tytułu należności głównych do których powód doliczył skapitalizowane odsetki ustawowe liczone od daty wymagalności poszczególnych płatności do dnia 07.05.2014 roku w łącznej wysokości 245,36 złotych (na którą składają się odpowiednio następujące kwoty: 1) 22,72 zł; 2) 24,26 zł; 3) 12,67 zł; 4) 9,91 zł; 5) 7,89 zł; 6) 0,41 zł; 7) 2,94 zł; 8) 4,40 zł; 9) 6,71 zł; 10) 3,76 zł; 11) 1,53 zł; 12) 148,16 zł). Wyliczenie wysokości skapitalizowanych odsetek nie budziło wątpliwości. Całe żądanie pozwu obejmowało zatem kwotę 6.441,66 złotych (2.196,30 + 4.000 + 245,36).

Pozwana nie zakwestionowała ani faktu zawarcia umowy na warunkach przedstawionych przez powoda, ani tego, że wypowiedziała umowę przed terminem na jaki została ona zawarta. Podnosiła natomiast, że nie jest zobowiązana do zapłaty kwot dochodzonych pozwem, a w szczególności kary umownej, podnosząc, że zapis umowy uprawniający powoda do jej naliczenia jest zapisem niedozwolonym naruszającym równowagę stron umowy.

Pozwana nie zaferowała przy tym żadnego dowodu, który w sposób obiektywny mógłby wykazać jej twierdzenia. Ciężar dowodu w omawianym zakresie spoczywał tymczasem na pozwanej (art. 6 kc). Podkreślić bowiem należy, że w procesie cywilnym ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania i to one są zobowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 6 kc. i art. 232 kpc). Innymi słowy ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo (żąda czegoś od innej osoby) obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu (czyli neguje uprawnienie żądającego) obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje. W myśl ogólnych zasad procesowych, to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1997 roku w sprawie II CKN 531/97, Lwx nr 496544), a na stronie pozwanej spoczywa obowiązek wykazania, że powodowi jego żądanie nie przysługuje (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2006 roku w sprawie IV CSK 299/06). Strona nie może liczyć na to, że sąd zainicjuje przeprowadzenie dowodów, które mogłyby służyć poparciu jej twierdzeń. Sytuacje, w których sąd dopuszcza i przeprowadza dowód z urzędu należą do wyjątków. Istota ciężaru dowodu sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem. Taki pogląd wyraził Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w wyroku z dnia 14 października 2015 roku w sprawie VIII GC 1411/15 (portal orzeczeń sądów powszechnych), który należało podzielić. Pozwana temu obowiązkowi nie sprostała. Przeciwnie – pozwana uiszcza na rzecz powoda część należności dochodzonych pozwem w niniejszej sprawie.

I tak w dniu 01.04.2015, tj. po wniesieniu pozwu – jak przyznał powód (k. 82) – pozwana zapłaciła na jego rzecz kwotę 175,85 złotych. W tym zakresie powód w dniu 29.07.2015 roku skutecznie cofnął pozew. Zgodnie z treścią art. 203 § 1 kpc pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku, przy czym z mocy art. 203 § 4 kpc Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że czynność ta jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Jako, że z okoliczności sprawy nie wynika, by cofnięcie pozwu w części obejmującej wymienioną wyżej kwotę w niniejszej sprawie było sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa należało uznać, iż powód skutecznie cofnął pozew w części przewyższającej kwotę 6.265,81 złotych (6.441,66-175,85) w niniejszej sprawie. Z mocy art. 355

§ 1 kpc jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew, Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania. Mając na uwadze powyższe, Sąd na mocy art. 203 § 1 i 4 kpc i art. 355 § 1 kpc orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

Po cofnięciu powództwa w części powód w dalszym ciągu domagał się od pozwanej zapłaty kwoty 6.265,81 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu.

Następnie pozwana w dniu 09.10.2015 roku na rachunek wskazany przez powoda z w wezwaniu do zapłaty (k. 50) wpłaciła kwotę 428,05 złotych (k. 101, 107) precyzyjnie wskazując tytułem jakich należności zapłaty tej dokonała. Kwotę tę należało zatem zaliczyć (zgodnie ze wskazaniem pozwanej) na poczet należności głównych z wymienionych wyżej faktur opisanych szczegółowo w punktach 8), 10), 11), 12) niniejszego uzasadnienia.

Także w dniu 09.10.2015 roku na rachunek wskazany przez powoda z w wezwaniu do zapłaty (k. 50) pozwana wpłaciła jeszcze kwotę 1.592,40 złotych (k. 102, 106) również precyzyjnie wskazując tytułem jakich należności zapłaty tej dokonała. Kwotę tę należało zatem zaliczyć (zgodnie ze wskazaniem pozwanej) na poczet należności głównych z wymienionych wyżej faktur opisanych szczegółowo w punktach 1), 2), 3), 4), 5) niniejszego uzasadnienia.

Nie budzi wątpliwości, że zapłata przez pozwaną na rzecz powoda powyższych kwot nastąpiła już po wytoczeniu powództwa w niniejszej sprawie, ale jeszcze przed wydaniem orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie. Skoro zatem powód nie cofnął powództwa w tej części to podlegało ono oddaleniu. Ponowne zasądzenie na rzecz powoda kwoty 2.020,45 złotych (428,05 +1592,40) już uiszczonej przez pozwaną skutkowałoby nieuprawnionym wzbogaceniem powoda. W tych okolicznościach orzeczono jak w punkcie trzecim wyroku.

Po uwzględnieniu powyższych wpłat powód uprawniony był do żądania od pozwanej zapłaty kwoty 4.245,36 złotych (6.265,81 - 428,05 -1592,40) z odsetkami ustawowymi od dnia 8 maja 2014 roku do dnia zapłaty. Pozwana nie wykazała bowiem aby nie miała obowiązku uiścić należności objętych fakturami opisanymi wyżej pod punktami 9) i 12) niniejszego uzasadnienia. Sąd nie podzielił też twierdzeń pozwanej podważających skuteczność zastrzeżenia umownego dotyczącego kary umownej na wypadek wypowiedzenia przez pozwaną umowy łączącej strony przed terminem na jaki została zawarta.

Zauważyć należy, że ugruntowane zostało w orzecznictwie, iż wprowadzenie do umowy klauzul godzących w równowagę kontraktową należy uznać za sprzeczne z obyczajami. Niemniej ochrona przewidziana w art. 385<sup>1</sup> kc i art. 385<sup>3</sup> kc dotyczy umowy zawieranej przez przedsiębiorcę z konsumentem, a takiego przymiotu pozwana nie posiada.

Niezależnie od tego podkreślić należy, że ograniczenie swobody zawierania umów ma wyjątkowy charakter, co wskazuje na ścisłe stosowanie przesłanek prowadzących do uznania, że umowa zawiera niedozwolone klauzule. Nie ma podstaw do przyjęcia, że w każdym przypadku podmiot prowadzący punkt sprzedaży prasy, który zdecydował się na współpracę w zakresie sprzedaży prasy z powodem pozbawiony jest możliwości negocjowania warunków, które uznaje za niekorzystne dla siebie. Do ustalenia pożądanej treści umowy powinny dążyć obie strony. Przyjęcie przez odbiorcę propozycji dostawcy, nawet bez podjęcia próby wprowadzenia oczekiwanych zmian, oznaczać może rezygnację z pertraktacji i akceptację postanowień umowy. Pozwana nie wykazała, by podjęła próbę negocjacji umowy z dnia 21 sierpnia 2013 roku. Pozwana jest przy tym przedsiębiorcą, który zawarł przedmiotową umowę na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej co uzasadnia postawienie mu wyższych wymogów, stosownie do treści art. 355 § 2 kc, ze szczególnym podkreśleniem zasad rozsądku i krytycyzmu wobec otrzymywanych informacji handlowych. Na ogół przyjmowany jest wzorzec przedsiębiorcy rozważnego, świadomego i krytycznego, który jest w stanie prawidłowo rozumieć kierowane do niego informacje. Nie ma podstaw do przyznania przedsiębiorcy tak uprzywilejowanej pozycji, w której byłby zwolniony z obowiązku przejawiania jakiegokolwiek staranności przy dokonywaniu oceny treści umowy, którą zamierza zawrzeć. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym, że przedmiotowa umowa bezpośrednio związana była z działalnością, którą pozwana prowadzi samodzielnie, we własnym imieniu. Uwzględniając typ i rodzaj analizowanej umowy, jej przedmiot stwierdzić należy, że zawarcie tej umowy było zamierzonym działaniem pozwanej. Z treścią umowy objętej formularzami pozwana miała – jak należy przyjąć - możliwość zapoznania się. Dyrektywa racjonalnego postępowania stron umowy, objęta wskazaniem art. 65 § 2 kc, wraz z powinnością należytej dbałości o

własne interesy nakazywały pozwanej wnikliwie zapoznanie się z treścią proponowanej umowy, której powodem były potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej i w wyniku zawarcia której przyjęła obowiązek naprawienia szkody przez zapłatę kary umownej w wysokości co najmniej 4.000,00 złotych w przypadku niedotrzymania zobowiązania pozostawania we współpracy z powodem przez czas określony w umowie i rozwiązania umowy przez odbiorcę przed upływem czasu na jaki umowa została zawarta (§ 7 ust. 4 umowy – k. 47v). Stwierdzić przy tym należy, że w stosunkach gospodarczych powyższa kwota nie jest rażąco wygórowana. Skoro zatem pozwana wypowiedziała umowę z dnia 21 sierpnia 2013 roku przed terminem na jaki umowa ta została zawarta, to skutkowało to postaniem po jej stronie obowiązku zapłaty na wezwanie powoda kwoty 4.000,00 złotych.

Bezsprzecznie też pozwana pozostawała w opóźnieniu z zapłatą wszystkich kwot dochodzonych pozwem w niniejszej sprawie, w tym wynikających z naliczonej kary umownej. Pozwana należności odsetkowych dotychczas nie uregulowała.

W konsekwencji roszczenie powoda we wskazanym wyżej zakresie zasługiwało na uwzględnienie na mocy art. 605 kc, o czym orzeczono w punkcie drugim pozwu.

O roszczeniu odsetkowym od zasądzonej części roszczenia głównego orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu w oparciu o treść art. 481 § 1 kc. Odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia należą się wierzycielowi bez potrzeby wykazywania jakiegokolwiek szkody i bez względu na to, czy dłużnik dopuścił się winy. Jeżeli dłużnik nie zapłacił świadczenia pieniężnego w terminie, wierzyciel nie ma możliwości czerpania z niego korzyści. Doznany przez niego z tego powodu uszczerbek powinien być pokryty przez przyznanie mu odsetek za opóźnienie w zapłacie tej sumy.

Z kwoty 6.441,66 złotych, stanowiącej wartość przedmiotu sporu (art. 19 kpc), zasądzona została kwota 4.245,36,00 złotych i umorzono postępowanie co do kwoty 175,85 złotych. Oznacza to, że powód wygrał sprawę co do kwoty 4.421,21 złotych (4.245,36 + 175,85) stanowiącej 69% wartości przedmiotu sporu. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu (art. 100 kpc), strony powinny ponieść jego koszty w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę, a zatem powód w 31%, a pozwana w 69%. Koszty procesu wyniosły 1.281,00 złotych, w tym po stronie powoda w kwocie 1.281,00 złotych (opłata od pozwu w wysokości 81,00 złotych, wynagrodzenie r.pr od pełnomocnictwa w wysokości 1.200,00 złotych), a po stronie pozwanej w kwocie 0 złotych. Powód nie wykazał by poniósł koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Powoda, zgodnie z podaną zasadą powinny obciążać koszty w kwocie 397,11 złotych, zaś pozwaną w kwocie 883,89 złotych, skoro jednak faktycznie powód poniósł koszty w kwocie 1.281,00 ,00 złotych, to sąd zasądził na jego rzecz od pozwanej kwotę 883,89 złotych na podstawie art. 100 kpc.

Końcowo dodać należy, że pozwana pismem z dnia 07.12.2015 roku poinformowała, iż w tym dniu uiściła na rzecz powoda kwotę 4.000,00 złotych tytułem – jak się wyraziła – powództwa w niniejszej sprawie załączając kopię potwierdzenia przelewu (k. 118- 119). Pismo to złożone jednak zostało do akt niniejszej sprawy już po wydaniu przez sąd orzeczenia w tej sprawie, a nie zachodzą przesłanki do zastosowania art. 350 kpc.